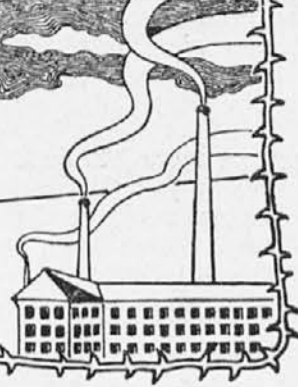

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnštvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3—
pololetna . . . „ 1-50
četrletna . . . „ 0-75
Posam. šte. „ 0-10

Štev. 2. V LJUBLJANI, dné 11. decembra 1908. Leto IV.

seboj. Bienenrth zato ni mogel sestaviti ustavne vlade. Sestavil je za to uradniško vlado, obenem pa nadaljeval pogajanja s strankami. Pogaja se pa mož s Čehi in Nemci pa s Poljaki. Nikdo ne dvomi, da se duhovi na Češkem pomire in zasedejo lepo češke, poljske in nemške stranke pogrtno vladno mizo. Jugoslovane je modri Bienenrth popolnoma prezrl in se ni nič oziral na nje, ko je mešetaril s češkimi in z drugimi strankami.

Za kakšno ceno je primešetaril Bienenrth Čehi in Nemce, ne vemo, slutimo pa. Davki, ki jih plačujemo tudi Jugoslovani, bodo lepo romali na sever za vodne kanale, za kdove kaj vse, mi na Jugu naj bi pa bili lepo zadovoljni pa požirali slino in morebiti še lizali pete kaki češki ekscelenci, če kakega našega poslanca lepo pogleda. Jugoslovani smo dobri Slovani, a če se Čehom ne zdi vredno, da nastopajo z nami, naj bodo in delajo kar hočejo. Znaajo naj pa, da si Jugoslovani zapomnimo »češko« hvalenost kakor tudi, da smo Jugoslovani bolj vajeni opozicije kakor oni, ki jim ni za drugo, ko da imajo kolikor mogoče veliko ezelenec, pardon ekscelenc v svojih vrstah.

Naša vlada in Bienenrth ž njo je res kunština. Ko liki gobe klijajo od vseh strani novi sovražniki Avstriji, ko se gre za to, da naši novi bosanski in hercegovski sodržavljeni zaljubijo našo državo, z vso kratkovidnostjo avstrijske birokracije sili Jugoslovane od Drave do Kotora, da stopijo proti njej v boj po svojih zastopnikih. Krona kratkovidnosti gre pač res okoščenemu, vse zaljubljenemu staremu birokratu kitajske šole, ministrskemu predsedniku Bienenrthu.

× × ×

Naši državniki so zelo, zelo trapasti. O tem nihče ne dvomi. Obenem pa odjenljivi in popustni, da je res pravi čudež, da pri tako modrih voditeljih ni šla že naša država narazen. Državna potreba je zahtevala, da se priklopita Bosna in Hercegovina naši državi. Priznavamo. Ampak vsakega zvestega Avstrijca mora boleti srce, če pomisli, kako sramotno vlogo zdaj igramo.

Dne 8. oktobra so imeli v Carigradu Turki shod. Sklenili so na njem, da bodo Turki bojkotirali avstrijsko blago in avstrijske ladje. Ni

ostalo le pri sklepu. Turki so tudi dejansko izvršili, kar so zagrozili. Našuntali so Turke stari kramarji: Angleži. Ker Turki onemogućujejo vsak uvoz avstrijskega blaga, delajo seveda kramarski Angleži lepe dobičke. A ne samo Angleži, tudi drugi narodi se okoriščujejo po bojkotu avstrijskega blaga na Turškem. Rusom in Francozom se ne čudimo. A ne čudimo se tudi svojim preljubeznivim »prijateljem« in »zaveznikom« Nemcem in Italijanom, ki napeenjajo vse svoje sile in moči, da spravijo svoje blago mesto avstrijskega v Turčijo.

Seveda je naša trgovina zelo udarjena. Kako bi tudi ne? Saj smo izvažali v Turčijo blaga do 120.000.000 K! Prizadeto je najbolj delavstvo, ker ne gre toliko blaga iz države, kolikor ga je šlo prej. Najbolj smo prizadeti mi na jugu, ker so navezane tvornice pri nas na jugu predvsem na izvoz v Turčijo. Že zdaj to naše delavstvo marsikje prav zelo čuti.

Seveda, naša država po svojih zastopnikih v Turčiji klečeplazi in prosi, naj nastopi turška vlada proti bojkotu. Turška vlada se pa izgovarja, vse lepo obeta, lepo skrivaj pa sama ščuva na bojkot.

Ta turški bojkot je tako sramoten, da bolj sramoten niti biti ne more. Kaže, da v inozemstvu prav nič ne pomenjamo, ker se brije norce celo bolni mož ob Bosporu, kakor pravijo turški državi. Kje bi kaj takega trpela kaka druga država? Niti naša »zvesta« zaveznica Italija bi tega ne trpela. Kaj naj pa tudi store naši modri državni kramarji? Ali naj pošljejo svoje brodovje pred Carigrad? Tega ne bodo storili, saj dobro znajo, da se naše brodovje niti z laškim ne more kosati, in kdo ve, če bi naša ljuba zaveznica Italija bila tako milostna, in bi dovolila, da smemo naše brodovje pokazati Turkom. Dva meseca že bojkotirajo Turki naše blago, naša država pa vse to mirno trpi in prenaša, da se dela cel svet iz nje norca.

• × × ×

Dne 14. decembra se vrše volitve v kranjski deželni zbor iz splošne skupine. S. L. S. priporoča svojim somišljenikom, naj volijo sledeče kandidate: 1. Za sodna okraja Kranj in Škofja Loka: Evgen Jarc, c. kr. profesor v Ljubljani; za sodne okraje Litija, Radeče, Viš-

Zaklad.

(Po zapiskih cestarja Toneta sestavil X.)

(Konec.)

II.

Maček pogosto ni bil v nedeljo pri maši. Moral je pasti kravo ali si je pa naredil kak drug izgovor. A tisto nedeljo je že zgodaj lazil po Colu in hotel vse zvedeti o zakladu. Krenil je tudi k staremu Vrhovcu, ki je bil na eno oko slep. Nekdaj je učil vaške paglavce čitati, a to je bilo že davno. Znal je zagovarjati in bil vendar zelo pobožen. Pred mašo je molil vsako nedeljo in praznik rožni venec naprej. Zato je šel zgodaj v cerkev, da je pričel o pravem času in končal, ko je pozvonilo. Nič pr v zadovoljen ni bil z Mačkom, ko ga je obiskal.

»No, kaj pa ti, Peter? Hitro povej, kar imaš, meni se mudi,« je govoril Vrhovec in oblačil suknjo.

»Veste, stric, saj sva bila vedno prijatelja. Vi veliko veste, ker ste študirali iz črnih bukev, pa gotovo tudi natančno veste, kako je

treba pravilno kopati zaklad. Le povejte, stric! Pet pakeljcev tobaka vam dam, če mi poveste. Drugi zato nič ne izkopljejo, ker ne kopljejo prav. Tako si jaz mislim v svoji neumni pameti. Ves teden se mi je sanjalo samo o zakladu, saperlot. Gotovo ga vzdignem. Čul sem, da so ta teden hoteli kopati Colčanji in Orešani. Iz vsake vasi jih je prišlo po pet. Pa so si bili nevošljivi in so se stepli in vlačili drug drugega za lase, dokler ni začelo ropotati v gradu. Tedaj so pa vsi odnesli pete.«

»Nič ne boš izkopal, Peter. Kopali so že večji junaki in ptiči kot si ti, pa so vsi popustili in šli rajši rakom žvižgat, kot bi se boli s hudirjem. To ni šala, Peter.«

»Nič se ne bojim, le povejte! Pet pakeljcev tobaka dobite, stric.«

In Vrhovec mu je pripovedoval, da mora vzeti s seboj blagoslovljeno vodo in poškopiti vso zemljo. Z leskovo šibo mora narediti okrog zaklada krog in ko bo kopal, mora stati v njem. Vrag mu potem ne more nič storiti. Okrog prsi in rok si mora navezati molkov in ob enajsti uri govoriti v risu, ko začne kopati:

»Odpovem se hudiču in vsem njegovim dejanjem. Služiti hočem le Bogu.« Ko bo razgrajalo, bobnelo, naj se ne zmeni nič. Če se mu kaj prikaže, naj ne pogleda nikamor.

»Tako, tako, stric. Ali je treba še kaj storiti.«

»Danes moraš ves dan moliti.«

»Bom, bom, stric. Hvala no, Bog plačaj, primejduši! Pet pakeljcev ste zaslužili, pa na lahek način. Za cel teden ga boste imeli, jaz sem pa težko delal celo leto.«

»Ne žlobudraj več brez potrebe, saj sem te sit, in pojdi!«

Maček se je izgubil skozi vrata in šel naravnost v cerkev molit. Ves tisti dan je molil, stari Vrhovec se je pa smejal, ker ga je tako dobro nadelal.

»Zaklad dobim, trdno sem prepričan, da ga dobim. Bogat bom, potem pa me vzame Barbika. Se bo že dala pregovoriti, ko bo videla cekine in bom lahko popravil hišo in hlev.«

Pravili so, da je tisti večer Peter Maček vasoval pod Barbikinom oknom in ji pripovedoval o svoji nameri. Odgovorila mu je kot

nja gora: dr. Ivan Zajec (ne Zajc, kakor se glasi v »Slovenčevem« volivnem oklicu z dne 7. in 9. t. m.), zdravnik v Ljubljani; za ljubljansko okolico: Miha Dimnik, kmet v Jaršah ob Savi št. 6; za sodne okraje Kočevje, Ribnica, Velike Lašče, Žužemberk: dr. Vladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani; za sodne okraje Ilirska Bistrica, Lož, Postojna, Vipava: Jernej Ravnikar, nadučitelj v Trnovem; za sodna okraja Kamnik in Brdo: Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku; za sodne okraje Kranjska gora, Radoljica, Tržič: Janez Piber, župnik v Bohinjski Bistrici; za sodne okraje Kostanjevica, Krško, Mokronog, Trebnje: Janez Hladnik, župnik na Trebelnem; za sodne okraje Črncmelj, Metlika, Novo mesto: Martin Matjašič, župan v Rosalnicah; za sodne okraje Cirknica, Idrija, Logatec, Vrhnika: Anton Kobi, posestnik in trgovec na Bregu pri Borovnici.

V Ljubljani se S. L. S. deželnozborskih volitev ne udeležijo.

Krščansko-socialno delavstvo voli kandidate, ki jih priporoča S. L. S. To-le naglašamo:

S. L. S. je sprejela v svoj program tudi program krščansko-socialnega delavstva. Vsak njen poslanec je zato vezan, da se ravna po njem.

Ob vsih delavskih bojih so nas zvesto in požrtvovalno podpirali pristaši S. L. S. Kaj so dali socialni demokrati delavstvu, ko je stavkalo na Savi in na Javorniku? Prišla sta tja dva voditelja, Hilari in Breskvar, ter rekla, da delavstvo nima prav, ker stavka, in sicer zato ne, ker ni pravilno niaznanilo stavke. Vsegamogočni Bartl seveda tega ne zna, ker je še premlad. Mi tega še nismo pozabili.

In ob letošnjih delavskih bojih? So li kaj dali delavstvu? Nič! Pač pa so brusili svoje dolge gobce in se norčevali iz delavstva, ki je stavkalo.

Zakaj se še ne ve, kdaj reši državni zbor postavo o delavskem starostnem zavarovanju? Zato ne, ker tega ne pripuste socialnodemokratski delavski sleparji. Vse stranke so bile za to, da se prične z resnim delom glede na socialno postavo, samo rdeči delavski sleparji so se protivili iz malenkostnih razlogov.

Zavedni krščansko-socialni delavec za to znaš, kaj da moraš 14. t. m. storiti. Na volišče in voli kandidata, ki ti ga priporoča S. L. S.! Ne nasedi se rdečim delavskim sleparjem in izdajavcem!

Ljubljanska kršč.-soc. delavska organizacija.

LJUBLJANSKE DEŽELNOZBORSKE VOLITVE.

Slovensko krščansko-socialno ljubljansko delavstvo je imelo minulo nedeljo zborovanje, na katerem so govorili dr. Lampe, dr. Zajec, dr. Rožič, Ivan Nep, Gostinčar, Vinko Zabukovec, Josip Trefalt, Finžgar, Golmajer in Moškerc. Šlo je zato, če se udeležimo deželnozborskih volitev v Ljubljani ali ne. Sklenilo se je, da se volitev ne udeležimo. Obenem pa shod strogo naroča vsem somišljenikom in somišljenicam, naj delajo in odločno agitirajo, da se noben naš somišljenik ne udeleži volitev.

Zaveden krščanski socialc tudi drugače ne more postopati. Bo-li volil liberalnega Bolčovega Pepeta, bi pa že še rajši Boltatuga Pepeta. Še manj pa tistega Jelenčevega Luko, ki smo ga pred leti na shodu pri Travnu na Glincah tako izdelali, da mož ni znal več govoriti in je le še s prstom žugal Štefetu. Liberalca krščanski socialci že ne bomo volili. Mi volimo le načelne naše pristaše, ker pa nobe-

vselej: »Če bi bil zlat, ne,« a sanjalo se ji je pa le o cekinih in bogatem Mačku. Tudi so pravili, da se je čulo okrog voglov mnogo miškanja in da je Maček kmalu odnesel pete.

III.

Kot Krpan je postal naenkrat znamenit Maček Peter. Posrečilo se mu je izkopati zaklad. A sramota in jeza mu nisti dali miru. V železni škatli je našel mesto cekinov steklene drobce. Priznati ni hotel v početku tega, ali ne vem, kdo ga je izvohal. In stari Vrhovec mu je zatrjeval, da je premalo molil in blagoslavljaval zemljo.

»Primejduši, in koliko sem trudil. Kopal sem celo uro v groznem strahu. Prikazala se mi je prikazen tri metre visoka in me ježno gledala. V gradu je pa cingljalo, ropotalo in zvonilo kot bi izpustil pol pekla. A nehal nisem in izkopal sem. Pa pravite, da nisem delal prav. Saj sem molil, da mi je lil pot raz čelo.«

»Znabit si pa pozabil na besede: »Odpovem se hudiču in vsem njegovim dejanjem. Služiti hočem le Bogu.«

nega za kandidata proglasili nismo, se tudi volitev ne udeležimo!

Etbina Kristana tudi ne maramo. To bi bila lepa, da bi katoliški delavec volil brezverca, ki je izstopil iz krščanstva. Še tega se manjka. Morebiti naj bi volili Kristana zato, ker njegovi sodrugji drugega ne znajo, kakor da nas psujejo z ajmohtarji in pa s farškimi podrepaniki. Kristana naj volijo le socialni demokrati, pa še o teh ne verujemo, da ga bodo vsi. Če bo Bolčov Pepe izpustil kaj za golaž in četudi za Koslerjev pir, bo zelo veliko rdečih bratcev na Pepetovo rajtngo jedlo golaž pa pilo četudi Koslerjev pir in volilo Pepeta, ne pa Etbina. Saj se poznamo in vemo, po čem je socialnodemokratska značajnost, videli smo jo ob zadnjih državnozborskih volitvah.

Krščansko-socialno delavstvo ostane 14. t. m. ob volitvah v Ljubljani lepo fletno doma. Smejali se bomo prav iz srca kavsu med liberalci in socialnimi demokrati. Zopet se bomo prepričali, da so socialni demokrati še večji gospodje kakor liberalci. Prepričani smo namreč, da bo socialnodemokratski agitatorji šele prilezli na volišča, ko jim bodo pobrali večino glasov že agilni agitatorji Bolčovega Pepeta, ki bi mu svetovali, naj iz same žlehtnobe nadene na dan volitve rdečo ovratnico in narjaba socialne demokrate, da je boljši demokrat, kakor Etbina Kristan.

„S. K. S. O.“

Tovariši! Z današnjo številko je odprla »Naša Moč« svoje predele tudi Vam. Upa, da boste te predele pridno polnili s svojimi dopisi, še bolj pridno pa te dopise čitali. Ne smete pa čitati samo te dopise, ki so v Vašem oddelku. Čitajte cel časopis od prve do zadnje strani, da spoznate, kako se godi Vašim starejšim tovarišem-delavcem in da spoznate, kdo so res pravi prijatelji delavstva. Na svidenje! Pred vsem pa čitajte Vaš oddelek pod zaglavjem: K. S. D. O. — **Krščansko-Socialna Delavska Omladina.**

Pazite na tiste tovariše, ki zahajajo v socialnodemokratske brloge. Pregovorite jih, da zapuste pravočasno to za mali slovenski narod tako nevarno stranko. V socialni demokraciji se nalezajo mednarodnega duha in postanejo tako najhujši sovražniki slovenskega naroda. Na delo, dokler je še čas!

Prinašajte v Vaše glasilo vse Vaše priporočbe in želje. Piše naj se samo na eno stran. Vsak dopis bodi podpisan. Imena dopisnikov ostanejo strogo tajna. Zatorej dopisujte brez skrbi. Nobeden izgovor ni opravičen. Nihče naj ne reče: »Ne znam lepo pisati, še nisem nikdar pisal«, ali kaj takega. Počasi bo že šlo. Saj so še uradniki morali začeti enkrat in jim gotovo ni šlo od začetka vse po volji. Pogum velja!

Kako je na Dunaju? Tam je več tisoč delavskih mladeničev združenih v krščansko-socialni organizaciji. Imajo svoje društveno glasilo »Arbeiterjugend«, ki se ga dobi v S. K. S. Z. Vsako nedeljo priredijo več shodov, ki so vedno dobro obiskani. Ob priliki se pomenimo kaj več o dunajski organizaciji.

Nove limanice. Ker so socialni demokrati spoznali, da pošteni fantje ne prodajo svojega prepričanja za kozarec Petričevega vina, zato so sklenili, da ustanove telovadna društva. Že sedaj svarimo vse poštene slovenske mladeniče, naj nikar ne gredo na lim, ki je skrit pod telovadbo. Kakor je na Resljevi cesti »izobrazba« pijančevanje in preklinjanje, tako bo v »telovadnicah« »telovadba« — hujskanje. Kdor že hoče telovaditi, naj zahaja vsak terek

»Res je, to sem pa pozabil. Prokleti osel!«
»Po toči je zastoj zvoniti.«

In Maček je bil žalosten klub vsej slavi. Ženske so se norčevale iz njegovega zaklada in vpraševal je brez uspeha drugo za drugo, dokler se ga ni usmilila vdova s tremi otroci iz Žapuž. Tedaj je bil vesel. Dobil je drugi zaklad. Zanj je bila žena res zaklad. Izpreobrnila ga je, da je začel gojiti red in snago.

Tako sem napisal to historijo o zakladu. Govorilo se je mnogo o tem. Pravili so, da poznajo strah in tiste, ki so zakopali zaklad in vodili pol Vipavske doline za nos. A dobili jih niso. Maček je pa še danes prepričan, da je kriva samo opustitev potrebnih besed, da ni izkopal cekinov.

Tu nehajo zapiski Toneta cestarja. Ali so povsem resnični ali ne, ne vem. Vsekakor dvomim, ker Tone je navadno enkrat zinil in se dvakrat zlagal. A to nič ne de. Glavno je, da je historija zanimiva. In zanjo smo hvaležni Tonetu. Bog ga živi!

in četrtek od 8. do 10. ure zvečer v telovadnico S. K. S. Z. v hotelu »Union«.

Tovariši! Zahajajte ob četrtkih k socialnim kurzom ob pol 8. uri v S. K. S. Z. Istotam je vsak terek ob pol 8. uri zvečer predavanje!

Pogum! Več mladeničev si je nabavilo znake z napisom: »Slovenski mladenič«. Ker pa čujemo, da so vsled tega od nasprotnikov-tovarišev nadlegovani, jim svetujemo, da nam takoj tiste nestrpneže naznanijo. Naša skrb bo potem, da boste imeli mir. Vam pa kliče-mo: Le tako naprej! Pokažite, da se ne bojite nobenih sovražnikov, še najmanj pa naših narodnih nasprotnikov — socialnih demokratov!

× × ×

Za Miklavža. Ker smo klerikalci taki nazadnjaki, zato nam tudi svobodokiseljci, pardon svobodomiseljci, iz rdečega tabora ne bodo zamerili, ako jim šele čez teden dni prinesemo Miklavža. Povedati jim namreč hočemo nekaj stvari, ki bi bile za shode mnogo boljše, kot pa razmere na Hrvaškem. Kako lepo bi se n. pr. slišal sledeči govor: »Servus sodrugji! Vi delavci, ki hodite poslušati pridige h klerikalcem, poslušajte me pridno, da boste videli, kakši prijatelji delavca so krščanski socialci. V državnem zboru so glasovali klerikalci za poddržavljenje premogokopov, da bi potem delavci dobili premog bolj po ceni. Mi smo pa bolj kunštni. Mi smo pa glasovali proti predlogu, ker sicer imajo judje-milijonarji, ki so naši voditelji, preveč škode. Klerikalci so z županom Luegerjem na čelu predlagali 100 milijonov za začetek delavskega zavarovanja. Mi smo glasovali proti. Kaj nas briga, če je delavec, ki za nas glasuje, zavarovan ali ne. Samo da je tako neumen, da nas voli. No, ali ni že dovolj vzrokov, da lahko sovražimo klerikalce? Pa še bolj jih sovražimo, ker ti črnuhi ne kradejo delavskih milijonov, kot mi. Potem bi jim vsaj to lahko očitali. Tako nas pa grozno dražijo in mučijo s svojo goštenostjo. Krščanski socialci so letos na Dunaju izdali 933.139 K za šole. S tem so nam ljudi kar naravnost zapeljali. Če bi ne bilo šol, bi namreč bili ljudje neumni, in če bi bili neumni, bi bilo več socialnih demokratov. Mi nimamo družega za pokazati kot 89 poslancev, dosedaj ti poslanci za delavca še niso nič naredili. O ja, na dragih pojedinah pri ministrih (prav demokratsko) so se pridušali, da morajo v enem dnevu delavci postati veleposestniki, da bomo imeli tudi v veleposestvu volivce. Seveda se morajo za take veleposestnike izbrati najbolj rdeči sodrugji. Kar se pa tiče posebne dela rdečkarjev, so razni štrajki, na katerih smo pokazali, kako znamo delavce v nesrečo spraviti, in klerikalcem, ko hočejo delavcu dobro, zgago delati. Za enkrat naj bo konec. Samo to Vas opominjam, da je kasa že prazna, in če do prihodnjic ne naberete par sto kronc, ne bom več govoril. Amen.« Kaj? En tak govor bi bil kot nalašč za Vas. Zato Vam pa za Miklavža dovolimo, da se ga na pamet naučite in ga potem ljudem poveste. Mislimo, da tudi raznim rdečim tajnikom ne bo treba en mesec govorov pisati. Naprej!

D. M. v Polju. Slučajno mi pride v roke list »Naprej« št. 10 z dne 18. novembra t. l. Zelo se začudim, ko berem, da se socialni demokrati niso vtikali v stavko papirnega delavstva v Vevčih in Medvodah. To je gorostasna laž. Saj so bili vendar prvi, ki so hoteli delavstvo zapeljati, da bi se bila stavka končala v škodo delavstva. Znaní »Kocameta« je rekel, da raje vidi, da bi za dvajset vmarjev ceneje delal, samo da bi se stavka nesrečno končala. Ha, zdaj vas je pa sram in to nam je dokaz, da ste zatajili svoje sodruge s tem, da pišete, da v naših tovarnah nimate nobenega organiziranega delavca. Na, pa resnica, da nam Vaše mirno obnašanje ni po volji, res pa je, da se mi menimo za vas ravno toliko, kot za lanski sneg. Nam je vseeno, ali ste mirni ali pa če rogovilite, to nam je deveta briga. Najzanimivejše so pa številke, s katerimi naznanjate, kolikim delavcem se je plača zboljšala. Našteli ste jih 150. Smešno, ko pa vendar vsak dobro ve, koliko da smo dobili! Vsak se pa tudi lahko prepriča, kakšni lažnjavci da ste socialni demokrati.

Medvode. Dobili smo in objavimo: »Naša Moč« je 30. oktobra popolnoma nedolžno napadla Jožefa Lavtizarja. Ni res, da bi bil on kdaj nad kom vpil, res pa zelo prizanaša delavcem. Ni nikdar rekel ali mislil, da smo delavci njegovi psi. Dajal je pač delavcem dobre nauke. Lavtizar tudi ni na nobenega zamahnil. Je domačin in v tovarni že 28 let, ugleden mož, občinski svetnik, načelnik pirniške požarne brambe in cerkveni ključar ter naročnik »Naše Moči«.

Iz Medvod. Pri nas je začelo prav občutno pomanjkovati vode, tako da bomo morali, če bo tako šlo do Božiča, polovico tovarne po-

polnoma zapreti. Eno turbino so že zdaj morali popolnoma zapreti, da morejo druge štiri obratovati. Seveda bode to tudi za nas delavce slabo. Pa si ne bomo mogli pomagati, ker smo navezani le samo na vodno moč. Letošnje leto je res za nič. Letina slaba, štrajkali smo. Sedaj pa še vode pomanjkuje. Kako naj pa živi delavec? Kadar dela, slabo zasluži, potem mu še kaže v najhujši zimi, da bi doma bil. Draginja je pa tako neznosna. Dal Bog prepotrebne dežja, saj ljudem že po vodnjakih vode pomanjkuje.

Prometna zveza.

Šestdesetletni cesarjev jubilej je »Prometna zveza« dne 22. novembra t. l. na posebno lep način proslavila. Vodstvo »Prometne zveze« je sklicalo na Dunaju v mestno dvorano velik shod, ki je bil res prav dobro obiskani. Udeležilo se ga je poleg bivšega železniškega ministra ekscelece dr. viteza Witteka več sekcijških šefov in državnih in deželnih kršč.-socialnih poslancev. Shod je bil velika patriotična železničarska manifestacija, ki bo globoko ostala v spominu vsem krščansko-socialnim železničarjem, ki so se ga udeležili, je pa tudi v veliko čast »Prometne zveze«, ki je s tem odločno in določno pokazala, da je proti revolucionarnemu duhu rdeče železničarske organizacije in da hoče le potom dobre organizacije in potom neutrudnega dela doseči zboljšanje železničarskemu stanu.

Se enkrat in zadnjokrat svetilničar (Lampist) Kaiser na južni železnici. Že zadnjič smo bili primorani posvetiti nekoliko svojega dragocenega prostora nekemu obergenosu Kaiserju na južni železnici. Ker pa naše vrste niso prav nič pomagale, opozarjamo danes zadnjokrat Kaiserja, naj pusti v svoji službi svoje sotovariše popolnoma v miru. Ne bojimo se sicer prav nič njegovega pretenja, da nam bo on kaj pokazal, ako nismo pri rdeči judovski internacionali, zahtevamo pa v svoji službi mir, in sicer popolni mir od Kopačevega in Škrjančevega podrepnika Kaiserja. Njegovo delo je osnažiti in nalivati svetilke na progi, prav nič ga pa v službi ne briga politično prepričanje njegovih sotovarišev. Iskali smo tudi v »Dienstreglement«, kje je zapisano, da imajo rdečkarji v službi dolžnost pobirati udnino in nadlegovati s svojimi čvekarijami sotovariše-železničarje. In vendar nismo tega nikjer našli. Zato opozarjamo gospoda načelnika Šusteršiča, da opozori rajše Kaiserja na njegove službene predpise, mesto bi ga skrival pod svojim velikim plaščem in mu s tem dajal potuho, da sme zaničevati in zasramovati vse, ki ne prisegajo rdečkarjem. Če to ne bo pomagalo, bo pomagala direkcija.

Rdeči delavski prijatelji. Zadnja številka »Lotta Sozialista« v Genovi na Laškem piše: V društvu ladjinih nakladalcev in razkladalcev v Genovi vlada par dni sem veliko razburjenje. Vodja rdečih v Genovi Romeo Compello je poneveril društvu 20.000 lir gotovine. Romeo Compello je bil socialnodemokratski vodja v Genovi in je poneveril denar, ki so ga ubogi delavci in železničarji zbirali za zidanje delavskih hišic. Policija je tega vzornega delavskega voditelja in socialnodemokratskega generala aretirala in zaprla. — V Floridsdorfu na Dunaju pa so zaprli te dni »Obergenossa« Franc Wenzela, ki je kot blagajnik društva pivovarniških delavcev, sodarjev in sorodnih obrti defravdiral zadnjih osem mesecev 1129 K. Seveda je Franc Wenzel eden prvih socialnodemokratskih hujšakačev in je bil enkrat še celo rdeči kandidat za mestni občinski svet na Dunaju. — Takj so socialnodemokratski generali. Kradejo kar po načrtu, zraven pa vpijejo o za tiranem delavstvu. In vendar so sami tisti, ki ubogemu zatiranemu delavstvu kradejo težko prislužene novce iz žepov in jih potem razmetavajo po različnih gostilnah in kavarnah. No, lepa bo prihodnja socialnodemokratska država, če bodo vsi goljufali in kradli. Železničarji pa prav store, ako vsi pokažejo hrbet rdečkarjem in denar, ki ga zbirajo po svojih društvih, nabirajo raje za svoje potrebe, ne pa, da polnijo žepe nikdar sitim Tomschikom in Ellenbogom in morda tudi v Ljubljani komu.

Zidan most. Dragi urednik, ne čudite se, kaj se je pripetilo našim rdečim hinavcem v Zidanem mostu. Zanesla se je tako huda nezdravljiva bolezen v društvo kuhanih rakov, dan na dan se jim društvo krči, zato so si hitro naročili zdravnika iz Trsta, tistega, ki hodi delavcem kronce pobirati, Kopača, in posiljenega deželnega poslanca iz Zagorja. No, pa zdaj je zima, bo pa že zopet zmrznil, in tako sta prišla, da društvo ozdravita. Na 6. t. m. sta

imela shod, ali slabo se jima je godilo, ker sta morala debele požirati, ker je bolezen že preveč vkoreninjena. Čula sta od rdečih bratcev, da delavec ni zadovoljen samo z obljubami rdečih bratov, da mora tudi kaj kruha biti, in ne da bi samo hujšakači in vodja živeli, da tudi delavec potrebuje, in še več sta morala požirati. Le tako naprej, bodemo kmalu k pogrebu nesli soc. demokratsko organizacijo in takrat bode jok in stok, ti ubogi Kopač! — Dne 5. t. m. smo imeli tukaj občinske volitve, in ker so socialni demokratje s pomočjo liberalcev popolnoma v vseh treh razredih propadli in niso več kakor samo enega odbornika spravili v odbor, jih je pa to tako vjezilo, da so kar hitro na naša somišljenika jezo spustili, ker ona dva ne moreta njih mišljenja biti in ker nočeta v njihovo žrelo kronce metati, po imenu Josip Majcen in Janez Simončič, da sta pred volitvijo od hriba do hriba hodila in kmete nagovarjala, katere može naj volijo in zraven pa tudi za plačilo repo pobirala. A mi se ne zmenimo za vaše laganje, ker je tako laž pri vas na dnevnem redu in na tisti »Naprej« (ali bolje rečeno »Nazaj«); no, pa kaj, če je kaj repe bilo, pa dobro, bode vsaj imel tisti kuhani rak v odboru repo za glodati tisti čas, ko se bodo pametni može pogovarjali, ker za kaj pametnega ukreniti tako ni, naj pa repo tisti čas obrača in vogale šteje. Pa tudi pride kmalu čas, ker bližajo se tudi druge volitve in takrat se pa zopet vidimo, ako bode še vaša organizacija pri življenju, če ne se pa bodemo že v pravem času, še pred smrtjo potrudili, da vas obiščemo, ker gradiva imamo dovolj za vas. Rak gre vedno nazaj, tako pa tudi vi in vaša lažnjiva organizacija.

Rudar.

Zavarovalni kurz, ki smo ga objavili v zadnji naši številki, se vrši dne 19. in 20. t. m. po že naznanjenem sporedu.

Idrija. Žalostne razmere naših c. kr. provizijonistov. Vsak mesec dne 7., ko je izplačevanje provizijonistov, čujejo se pritožbe, da se dobi vedno in vedno manj. Če vprašajo pri c. kr. rudniškem blagajniku za vzrok, dobi se navadno odgovor, da je žito dražje. Radoveden, koliko je na tem resnice, sem vprašal na kompetentnem mestu in izvedel, da je vedno manjšim provizijam resnično vzrok podraženje žita. Zdaj nastane vprašanje, zakaj pa morajo provizijonisti žito in tudi drva plačati? Saj so vendar imeli še kot aktivni delavci pravico do brezplačne dobave žita in drv. Odgovor na to vprašanje je za nas lahek. Tukajšnji socialni demokrati in liberalci so preskrbeli provizijonistom ta »prijoljšek«. Evo dokaza. Leta 1901 je bil ministrski zastopnik pl. Posch poslan v Idrijo, da izve iz ust delavcev samih, kaj da mislijo o žitu, se li isto odpravi ter se v denarju izplača, ali pa se še naprej obdrži. Sklican je bil javen delavski shod. Zastopnik socialnih demokratov se izjavi za odpravo žita; ravno tako tudi zastopnik liberalcev (znani francoski učenjak Dragotin) z motivacijo, da je to »patriarhalna« naprava; edino zastopnik S. L. S. je odločno zahteval, da naj ostane pri starem, torej brezplačna dobava žita in drv. Zadovoljno si je mel roke tisti večer min. zastopnik ter rekel proti dekanu Arkotu: »Danes sem čul na svoja ušesa, da sta dve stranki delavstva za odpravo žita, le pristaši vaše stranke ga še zahtevajo; naša dolgoletna želja se bo vendar enkrat izpolnila; idrijsko delavstvo izgubi žito.« In glejte! Z letom 1902 je bil izdani nov delavski status, na podlagi kojega nima novo sprejeto delavstvo nikakih pravic do žita in drv, pač pa nekake doklade v denarjih. Ravno tako je bil izdan isto leto tudi nov status za provizijoniste. In ta status je pravi sad omenjenega usodepolnega shoda. Ko obnemoreš in greš v pokoj, izgubiš pravico do brezplačne dobave žita in drv. Ako jih hočeš še nadalje dobivati, moraš od erarja tako rekoč kupiti in strahovito drago plačati, da ti nazadnje v denarjih skoro ničesar ne ostane. Za zgled naj navedem tu le en slučaj. Čul sem o nekem provizijonistu L., ki je služil erarju celih 30 let. Provizije mu »gepira« mesečno 33 kron 2 vinarja po statusu, ker pa ima mož veliko družino ter potrebuje mnogo kruha, zato jemlje tudi kot provizijonist od erarja žito in drva, in koliko mu ostane še v denarjih? 50, reci petdeset vinarjev. Zgoditi se pa zna, da bo žito še dražje, in ubogi mož bo moral vsak mesec mesto da bi kaj v denarjih dobil, še doplačati za žito. In kdo je tega kriv? Nihče drugi kot socialni demokrati in njihovi bratci liberalci. Ko bi bilo delavstvo na omenjenem shodu v pričo ministrskega zastopnika soglasno zahtevalo, da naj se obdrži brezplačna dobava žita in drv tudi v prihodnosti, bi prav go-

tovo danes drugače izgledal status za provizioniste in bi ne bila vsaki mesec manjša denarska provizija, kot je pa sedaj. Toraj provizionisti, iz omenjenega razvidite, kdo je kriv vašega žalostnega položaja. Kadar se bosta prišla k vam slinit abstinenta Gangl in Kristan, povejte jima v obraz, kar jima gre. Prihodnjč še kaj o tem.

Trbovlje. Ko so bile pred tremi meseci volitve volivnih mož v bratske skladnice, kričali so in agitrali rdečkarji, da ako klerikalci zmagajo pri volitvah, potem gotovo napravijo, da bodo delavci mogli v bratsko skladnico še več plačevati. Pri volitvi smo zato pustili rdečkarjem čisto prosto pot, češ, pokažejo naj svojo mogočnost. In res, 22. listopada so pokazali ti klukci svojo razumnost pri občnem zboru in sicer so naložili delavcem 30% naklade nedolžnega plačila bratske skladnice, toraj od vsake krone, ki jo delavec sedaj plača v bratsko skladnico, bo sedaj za 30 vin. več plačal. Kdor plača zdaj 7 K na mesec, bo zanjeprej 9 K 10 vin. mogel plačati. Vedno smo se upirali, da ne plačamo niti vinarja več v bratsko skladnico, ampak, ako bi res v blagajni kak primanjkljaj bil, kar je pa skoraj nemogoče, tedaj naj bi se pravila prenaradila, da bi se rezervni fond ne izplačeval kakor do sedaj, ampak naj bi se dotična vsota plodonosno naložila. Ako bi slučajno dotični delavec zopet nazaj v Trbovlje prišel, tedaj bi imel že nekaj denarja v bratski skladnici in lahko se taki delavec po denarni množini v II. ali III. razred uvrsti, ki mu bo res na njegovo korist. Oglejmo si nekoliko, koliko delavcev gre iz naših Trbovelj na Prusko delati in si pusti rezervni fond ali delež čez eno leto izplačati, čez eno ali dve leti pa pride dotični zopet nazaj in je tukaj popolnoma nanovo v delo vzet. Pri vsem tem v kratkem onemogel postane, pa ker ima premalo let oziroma premajhen delež, toraj mu res ne zadoštuje njegova penzija za vsakdanjo potrebo. Tudi moremo pripomniti, da so primanjkljaja naše bratske skladnice krivi nekdanji ravnatelj Drasch in pa naši zdravniki, ki so še za delo zmožne delavce kar tako v en dan penzionirali; več takih delavcev od naše bratske skladnice penzijo vleče, na Pruskem pa dela. Opisali bi še več takih slučajev, ki škodujejo naši bratski skladnici; mogoče se ti novopečeni rdečkarji kaj premislijo, pa vsaj brez Sitarja še niti ene pametne besede ne ukrenejo. — Torej delavci krščanski socialci! Zdramate se in pokažite svojim nasprotnikom hrbet. Organizirajte se pri našem strokovnem društvu. Agitirajte za Vaše delavsko krščansko glasilo »Našo Moč«. V slogi in množini je moč; ne pustimo se od rdečkarjev komandirati.

Med brati in sestrami.

LJUBLJANSKO DELAVSTVO, POZOR!

Veselica »Porpornega društva delavcev in delavk c. kr. tobačne tvornice« se vrši 9. januarja 1909 v veliki dvorani »Uniona«. Agitirajte že zdaj zanj.

Možgani so se skisali tistemu oslu, ki riga v posebni izdaji »Rdečega Prapora«, z dne 10. t. m. svoj i-a, da bodo tudi krščansko-socialni tobačni delavci dne 14. t. m. oddali svoje glasove za socialno demokratičnega kandidata. Krščansko-socialni tobačni delavci, ki stanujemo v Ljubljani, bomo ostali v tvornici. Volili ne bomo katoliškega odpadnika domišljivega pisatelja slabih skrupanih gledaliških iger, Etbina Kristana. Še manj bomo pa volili v ljubljanski okolici kapitalista dvakratnega gospoda birta Petriča, za katerega še železničarji sami ne marajo; že vejo sami zakaj ne, ker ga dobro poznajo.

SOCIALNO-ZAVAROVALNI TEČAJ

priredi slovenska krščansko-socialna delavska organizacija 27. t. m. v Preski v »Društvenem domu«. Pričetek ob 8. uri zjutraj. Tečaj traja cel dan.

Zastonj torej brezplačno
dobi vsak človek
v lekarni Trnkóczy zraven
rotovža, lepo tiskano deset
zapovedi za zdravje.
Tudi po pošti se brezplačno
razpošiljajo.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklice. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8 ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakšnega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosi 25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Restljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Restljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo fouratur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva Cene najnižje.

VZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg št. 19

reg. zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik A. Sušnik l. r., podpredsednik.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:

Martinova cesta 24

Velika zaloga speceriljskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.